

Nr 111.

Av herr **von Koch**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om vissa ändringar i förordningen angående stämpelavgiften.

I 1914 års stämpelförordning stadgas i 8 § bl. a., att köpeavhandling, på grund varav lagfart sökes för aktiebolag, som icke driva bankrörelse, bör beläggas med dubbelt så hög stämpel som andra köpehandlingar.

I den nu förevarande kungl. propositionen föreslås en höjning av lagfartsstämpeln, men aktiebolag, som driva bankrörelse, äro bibehållna vid den privilegierade ställning, de enligt gällande stämpelförordning i förhållande till andra aktiebolag intaga.

Bestämmelse om högre lagfartsstämpel för aktiebolag — med nyssnämnda undantag — än för andra infördes i lagstiftningen genom kungl. förordningen om stämpelavgifter den 6 september 1883. (Sv. förf.-saml. 1883 nr 41.)

I den till 1883 års riksdag avgivna kungl. proposition, som låg till grund för nämnda förordning, förekom följande, av finansministern till statsrådsprotokollet avgivna motivering för ifrågavarande stadgande:

»Den utsträckning, bolagsinstitutionens tillämpning under senare tid vunnit, — — — måste komma att hava till följd, att fast egendom till betydande värde samlas hos — — — bolag, och att den omsättning av fastigheten, som i allmänhet äger rum, då den befinner sig i fysiska personers ägo, icke på långt när blir lika livlig, sedan fastigheten kommit att tillhöra ett bolag. För den skatt staten anser sig böra upphämta av fastighet vid dess övergång från en till annan ägare, kräver därför billigheten, att ersättning beredes genom en särskild beskattning å de i bolags hand komna fastigheterna. — — — Då bolagsordning för sådant aktiebolag, som driver bankrörelse, gemenligen innehåller föreskrift, att bolaget icke enligt regeln får äga annan fastighet, än för bankens inrymmande

erfordras, utan att fastighet, som för iakttagande av bolagets rätt måste inropas, skall så fort som möjligt avyttras, synes icke vara med den ovan angivna grunden för den ifrågasatta högre lagfartsstämpeln förenligt att föreskriva dess utgörande jämväl för fångeshandling å fastighet, vilken, av dylikt aktiebolag förvärvat, icke i regeln kommer att under någon längre tid förbliva i bolagets ägo.»

Riksdagen, som beslöt ett stadgande, överensstämmande med nu gällande förordnings bestämmelser uti förevarande hänseende, yttrade i skrivelse nr 78 till Kungl. Maj:t: »Då den av Eders Kungl. Maj:t ifrågasatta förhöjningen av stämpeln för aktiebolag icke åsyftar förökad statsinkomst utan endast att förebygga en genom hopandet av fast egendom i bolagens händer förorsakad minskning i samma inkomster, har riksdagen ansett sig böra höja stämpeln för köpebrev och därmed likställda handlingar, på grund varav lagfart sökes för aktiebolag, som icke driva bankrörelse, till dubbla beloppet mot för andra fastighetsägare.»

I 45 och 46 §§ lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse stadgas förbud för bankaktiebolag att förvärva fastighet i annat fall, än då fråga är om fastighet, avsedd för bankens inrymmande; dock må bankaktiebolag, till skyddande av fordran å offentlig auktion inropa fastighet, som är för fordringen utmätt eller pantsatt, men dylik fastighet skall åter avyttras, så snart det kan ske till belopp, som täcker fordringen.

I 161 och 162 §§ finnas motsvarande bestämmelser för solidariska bankbolag.

Då syftet med den i nu föreliggande kungl. proposition föreslagna höjning av lagfartsstämpeln är att uppnå ökad statsinkomst, torde det kunna med fog ifrågasättas, om skäl finnas för bankaktiebolagens bibehållande i deras nuvarande privilegierade ställning, åtminstone i den utsträckning, som nu är fallet.

Till en början är det givet, att inga som helst skäl förefinnas, varför bankaktiebolag vid lagfarande av fång å de fastigheter, som de enligt lagen äro berättigade att utan inskränkning förvärva, d. v. s. fastigheter för bankernas inrymmande, skola betala lägre stämpel än den som utgöres vid lagfart för andra aktiebolag. Det i 1883 års proposition förekommande argumentet, att fastigheterna i regel icke komma att under någon längre tid förbliva i bankaktiebolagens ägo, saknar här tillämplighet. Om det, såsom i sistnämnda proposition antages, till följd av bolags fastighetsförvärv uppstår minskning i omsättningen av fastigheterna, så är det klart, att denna minskning blir lika stor vid bankaktiebolags förvärvande av fastigheter för bankernas inrymmande som vid andra bolags fastighetsförvärv.

I dessa tider, då banksammanslagningar med ty åtföljande bankpalatsöverlåtelse hör till ordningen för dagen, torde ett upphävande av bankaktiebolagens privilegierade ställning i förevarande hänseende kunna tillföra staten icke obetydliga belopp, och om man besinnar de oerhörda vinster, som inhöstas av bankaktiebolagen, vinster som väl i allmänhet överträffa de flesta andra aktiebolags, synes det vara med rättvisan överensstämmande, att bankaktiebolagen, åtminstone med avseende å fastigheter för bankernas inrymmande, jämnställas med vanliga aktiebolag. Att såsom i propositionen föreslagits låta dem intaga en lika gynnsam ställning som aktiebolag, vilka äro berättigade att erhålla statslån från egnahems- eller jordförmedlingsfonden, synes icke vara motiverat.

Med hänsyn till bankaktiebolagens förut antydda, i allmänhet mycket betydande ekonomiska resurser torde starka skäl tala för bolagens jämnställande med andra bolag jämväl beträffande andra fastigheter än sådana, som erfordras för bankernas inrymmande. Det gäller ju att skaffa ökade statsinkomster och att lägga dessa på de mest bärkraftiga.

På ovan antydda skäl och då de *solidariska bankbolagen* i allmänhet torde intaga samma gynnsamma ekonomiska ställning som bankaktiebolag, synes bestämmelsen om aktiebolags högre stämpelplikt böra utsträckas att gälla jämväl solidariska bankbolag.

På grund av det anförda tillåter jag mig hemställa,

att ifrågavarande stycke av 8 § erhåller följande lydelse:

»Köpeavhandling, på grund varav lagfart sökes för aktiebolag, som icke är berättigat att erhålla statslån från egnahemslånefonden eller jordförmedlingsfonden, eller för bankaktiebolag eller solidariskt bankbolag, skall beläggas — — — värde.»

Stockholm den 27 mars 1917.

G. H. von Koch.